

Мазяр О. Особливості розвитку обдарованості у концептуальних положеннях І.О. Сікорського / Олег Мазяр // Матеріали VI Міжрегіонального семінару з впровадження програми ціннісної підтримки розвитку здібностей та обдарованості. – Житомир, 2013. – С. 52-53.

С. 52

**Олег Мазяр,
аспірант Інституту психології ім. Г.С. Костюка**

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ У КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПОЛОЖЕННЯХ І.О. СІКОРСЬКОГО

На початку XX століття І.О. Сікорським були сформульовані концептуальні положення у вирішенні проблеми розвитку обдарованості.

С. 53

1. Обдарованим особам властива стійкість особистісних якостей та психофізіологічних реакцій. Спадково-генетичні психічні властивості обмежують розвиток окремих здібностей, але під впливом соціального досвіду вони здатні розвиватися чи нівелюватися. Задатки на психофізіологічному рівні не визначають характер обдарованості, хоча й закладають широку психологічну платформу для її кристалізації.

2. Кристалізація обдарованості забезпечується докладанням вольових зусиль суб'єкта, його суспільно-моральною зорієнтованістю. Це вимірюється здатністю протистояти обмеженим соціальним ресурсам завдяки розгортанню «позитивної спадковості» та спроможністю долати «генетичну обмеженість» шляхом спеціального розвитку задатків. При цьому важливу роль відіграє розвиток внутрішньої уваги як передумови для наполегливості у досягненні мети, що, на думку І.О. Сікорського, можна цілеспрямовано формувати.

3. Спланований виховний вплив і продумана збалансована навчальна програма здатні забезпечити всебічний розвиток особистості, а відтак сприяють розгортанню обдарованості. Інтегральним показником обдарованості виступає спрямованість особистості, що побудована на єдності почуттєвої, інтелектуальної і вольової сфери, а також належних психофізіологічних умовах їхньої діяльності та високих моральних принципах. У класифікації особистостей, яку розробив І.О. Сікорський на основі домінування певних інтелектуальних і моральних директив, на найвищому щаблі перебуває видатна людина. Її діяльнісні директиви (установки) спонукають до виконання найскладніших життєвих задач, що передбачають наявність почуття найвищого обов'язку.

4. Концептуальні паралелі І.О. Сікорського з сучасними теоріями обдарованості полягають у значному збігу в уявленнях про місце та роль

генетично-спадкових і соціально-набутих чинників її розвитку, надто вольового та емоційного компонентів; у положенні про тотожність здібностей та особистісних якостей, що вказує на можливість здійснення розвитку здібностей; у визнанні творчості як неодмінної складової обдарованості. Близькість методичних вимог розвитку обдарованості з сучасними теоріями полягають у комплексному підході до її вивчення, у здійсненні всебічного та гармонійного розвитку особистості, у дотриманні психогігієнічних умов навчання, виховання та розвитку дітей.